EESTI PÄEVA-LEHT

ESTNISKA DAGBLADET

12. aastakäik
Toimetaja Juhan Kokla
Vastutav väljaandja (ansv. utg.) Hans Schöler

Peatoimetus ja talitus:
EESTI MAJAS, Stockholmis, sisesõlk, Kocksgränd 2
Address: Box 16320
103 26 Stockholm 16
Telefon: 21 84 46

Toimetus Eskilstunas:
Toimetaja Jüri Ans
Aadr.: Eesti Päevaleht, Box 120, 631 02 Eskilstuna. Tel.: 016/14 77 72
Tellimispostgiro nr. 28650

Tellimishinnad:
Aasta ..... kr. 147;—
Termin (4 kuud) ..... kr. 52;—
Kuu ..... kr. 15;—

Kuulutusehind 75 öörl mm.
Arikuulutused 1 kroon mm.
Eskilstuna-Kurirens Tryckeri AB
Eskilstuna 1970

Noortejuhid Hollandi-kursuse lõengul Oldvroekas.

J. Lellepi-stipendiume sel aastal 13.000 doll.

NEW YORK (EPL) — Eesti Üliõpilaste Toetusfond USA-s teatab, et eelolevaks õppeaastaks (1970/71) jagatavate Jüri Lellepi nimeliste mälestusstipendiumide summa on nüüd selgunud. Jagamisele tuleb 13 000 dollarit. Kogusummast määratakse mälestusfondi eeskirjade kohaselt 7 500 dollarit eesti soost üliõpilastele Ameerika Ühendriikides, kuna ülejäänud 5 200 dollarit makstakse Eesti üliõpilastele mujal vabas maailmas.

Jüri Lellepi nimeline mälestusfond jagab stipendiume kolmandat aastat. On märkimisväärne, et selle lühikese tegevusperioodi vältel on fondi kuludu vahendatud eesti üliõpilastele stipendiume juba kokku 36 000 dollari suuruses.

Teatavasti pandi selle mälestusfondi tegevusele alus kauaaegse väliseestlase dr. ing. Otto G Lellepi poolt, kes mõne asta eest andis suurema osa oma varanduses sihtkapitalina ühe Milwaukee panga haldusele, tingimusega et 70 protsentsiline kapitali iga-aastasest sissetulekust makstakse Eesti Üliõpilaste Toetusfondile USA-s. Toetusfond, tegutsedes ametlikult tunnustatud maksuvaba organisatsioonina, maksab niimoodi laekuvad summad välja eesti üliõpilastele Jüri Lellepi nimeliste mälestusstipendiumidena. Jüri Lellepi on kapitali annetaja isa.

Toetusfondi ja Lellepi sihtkapitali eeskirjade järgi korraldab stipendiumide jagamist eriline komitee, mis koosneb viie organisatsiooni esindajast. 1970/71 õppeaasta stipendiumide jagamise komitee koosseis on järgmine: Villi Kaiser (Eesti Teaduslik Ühing Ameerikas), Kaari Tilder (Eesti Üliõpilaste Toetusfond USA-s), Olev Oleek (New York'i Eesti Hariduseltsi), Mark Saar (EELK USA Esimene Praostkond), Evi Vellenurme (Eesti Üliõpilaskonna USA-s Villatlaskogu).

Eelolevaks õppeaastaks mõeldavate stipendiumide sooviavalduste sisseandmise tähtpäevaks oli 28. veebruar 1970. Sooviavaldusi saabus rohkem kui eelmisel aastal.

Teadaanded stipendiumiõimalustest kohta eesti ajakirjanduses on jõudnud ka Eesti üliõpilastele Ameerika Ühendriikides 20, Austraalias 1, Kanaadas 5, Rootsist 13 ja Saksamaalt 15.

Stipendiaatide nimed selguvad eelduste kohaselt aprillis. Stipendiumisummad makstakse välja tava kohaselt augustis.

Tshehhi punapõgenik: Moskva provotseeris välja lisraeli löögi

NEW YORK (VES) — Veneliste sisetungimise kohta araabia riikidesse andis huvitava seletuse end. Tshehi kaitubandusministri abi prof. E. Loebl, kes praegu viibib pragulasena USA-s. Ta kinnitab, et tema ministriks olehu ajal, 1967. a. nõudis N. Vene väliseminister Voshinski mitte ainuüksi araabia riikide raid ka toetamat, kuna koorutõs Israeliga N. Vene võivat saada Lähis-Idas eliviijalde peremehe. Eesti Israeliga koostöö ei sobinud, kuni araabia riike toetama. Sellest peale oli Venes alanud ka vaen juutide vastu.

MOSKVA UUS POLIITIKA araabia riikide suhtes oli prof. Loebli selelusel järgmine: Kuna araabia riike ei saa usaldada, seat nad võivad abi saamiseks pöörduda ka läänerikkide poole, tuleb araabia riike tõvamini teha ohtevaks Venest. Selleks provotseeriti välja valikoda Israeliga, kusjuures Moskva olevat olnud ette teadlik, et araablased kaotavad. Kastuse järele N. Vene sidus oma abi nõui neid kõvemini Moskva külge. Järgmine samm võib olla nüüd ainult veel see, et araablasi maades hakkavad tekkima nõukogude valitsused, ütleb prof. Loebli.

Seoses Israeli küsimusega võib märkida, et maailma juutluse keskus — Sionistlik Peanõukogu — on "The Christian Siene Monitor"' teatel esitanud resolutsioonil, mille kohaselt Israeli riigi jaoks tuleb lähema kahe aasta jooksul juutidelt ülle maailma koguda 720 miljonit dollarit. Umbes pool sellest summast taheraksse kokku saada juba aprillis, nue majanduseasta algul. Israeli! uues eelarves on relvastuseks määratud nimelt 40 protsentsiline (1,1 bilj) ja kuna peale selle suur summasid läheb immigrantide ülalpidamiseks (40 000 immigranti tuli 1 a.), on abi väljastpoolt tungiv.

Eesti noored oma äsjasel reisil Hollandisse külastasid ringreisil ka kuulsat vaatamisväärsust — miniatüürlinna Madurodami, kus paljude Hollandi linnade kuulsad ehitused on loomsetruult miniatüüriis kopeeritud ja kus veel liiguvad paadid, lennukiväljal maandavad lennukid ning autoteel kihutavad autod. Pildil katedraal, mille uksest väljub pulmarong võrduses kõrval seisva "gulliverikult" hiigelsena mõjuva inimesega.

Rjukan tagasivaates Eksperiment õnnestus

Talvelükkuvõitlus mägedes oli eesti üliõpilaste jaoks uhjuus üritus — suvekursusi on meil ju olnud ennegi. Sellepärast tasub nüüd bilanssi teha ja küsida, missugused on sealt kaasatoodus kogemused ja muljed.

Üldkokkuvõttes võib rahuliku teelda, et see eksperiment õnnestus hästi. Kordaminek on seda tähelepanuväärsem, et tee Norrasse ja tagasi osutus väga väsituvaks: 17 tundi bussisõitu. Ka igapäevane sõit suusamaele (umbes 40 km) polnud mängisugune puhkus, samuti väsitas omajagu neli tundi suusatamist, mis kujunes päevaks keskmiseks. Loengutel ei sobinud muidugi magada — neid oli kaks enne suustamist ja kolm pärast. Kokku peeti Rjukanis ümmarguselt kelmkümmend loengut. Mõnele võis see algusea hirmu peale ajada, kuid tegelikkus näitas, et kava oli küllalt realistlik.

Aga võibolla aitas just suusamise 'osoonirikas" õhk loengute vaevale vastu panna ja koguni pärast loenguid veel seltskondlikku tegevust haarastada. Väsinud näusid ei torganud Rjukanis silma — vähemalt mitte õhtul (tenne südaööd...). Kuuldavasti mõned mehed kuil hommikuse tiesõõmisega teatavaid raskusi, aga see oli arvatavasti kodust kaasatoodud harjumus. Rjukani äratus toimus kell kolmveerand kaheksa!

Nüüd, kui Rjukan on selja taga, taga, võib küsida, kas seal läbielatud suusatamise ja loengute kombinatsioon ei olnud mitte ideaalne puhkuse-retsept: nii sai vaim oma osa ja keha oma. Rjukanis katsetati muide hoopis uudsete meetodite-ga: kaks loengut peeti bussis valjuhäälduste kaasabil — kas esimest korda maailmas?

Kursuse heaks õnnestumiseks aitas kaasa hulk muidki tegureid. Andekad muusikud andsid õhtustele kooviibimistele kõrge taseme ja tooni. Rõõmu lisasid edasi veel sõnallised eitkanded ja lõpuks oleme tänu võlgu ka neile tundmatutele sangariteie", kes lähimast allikast ("ainult" 120 km!) pidulikuks õhtuks mõne pudeli veini tõid. Eksiarvamuste ärahoidmiseks märgime siinkohal, et meie (suesenest alkoholivaba) hotelli peremees oli meiega väga rahul.

Kokkuvõtlikult võib öelda, et nii augused talvekursused võivad anda väga positiivsed tagajärgi: küsige osavõtjatelt! Sellepärast soovime, et talvelükkol toimuks ka tulevat aastat. Järgmise kursuse korraldamisel võime kasutada Rjukanis saadud kogemusi. Seal veedetud iluaste päevade eest suur aitäh korraldajatele, lektoritele ja osavõtjatele!

T.U. lehetoimkond.

● **San Francisco eesti selts nueks esimeheks valiti Joola Luik ja juhatusliikmeteks Tiina McNally, Arvo Rehemets Raoul Pasho, Leo Keerberg, Udo Sumeri ja Vitto Pollkarpus.**

Eskilstuna-Kuriren

Upplaga C — Laupäeval, 11. aprillil 1970 — Nr. 83 (3367)

N. Liidu raketid ja lisrael Kremli õnnemäng Lähis-Idas

(VES) — Washingtoni järjekordne katse relvasaadetiste piiramiseks Lähis-Ida tülipirkonda jooksis jälle-gi liivale. 22. märtsil teatas väliseminister P. Rogers, et USA on otsustanud nõtte saata Israellile F-4D pommilennukeid. Kaks päeva hiljem Rogers kohtus N. Vene saadiku Dobrõnõiga ja tegi ettepaneku, et ka N. Vene piiraks relvasaatmist Lähis-I'aase ja aitaks sellega kaasa sealse olukorra rahulikuks lahendamiseks. Dobrõnin vastas jällegi eitavalt. Washington tegi seekordse katse ajal, mil saabuvad teated, et Venes on asunud Egiptuses üles seadma uusi SAM-2 rakette Israelis nimetatu seda sammu kõige tõsisemaks ohuks rahule ja märgiti, et rakettide saatmine Egiptusse toob kogu Lähis-Ida olukorda taleesti vne pöörde.

Arusaadavalt oldi lisraelis pettunud Washingtoni otsusest ja eesti poolt on käinud kogu seg pidev surve, et Nixon siiski otsuse muudaks ja Israellile uued jet-pommitajad välja saadaks. Uks lisraeli diplomaat Washingtonis oli öelnud: "Lennukite väljasaatmise keelustamine samal ajal, kui Venes veab tüülpirkonda rakette meemutab vene piibliõnõ tetse palge ettekeeramisest, kui vaenlane on sind ühele palgele löönud. Kuid see on kahjuks meie pale, mida USA Venele ette keerab!"

16.000 VENELAST olevat praegu juba Egiptuses Londoni teadetel. Ka USA luurevõrk on kindlaks teinud veneleste pidevat sissevoolu. Israeli teadetel on Egiptusesviidud venelaced sukeldunud üliaktiivsesse tegevusse.

Näiteks märgati ühel päeval, et Kairo lennuväljal tõusis õhku või maandus keskmiselt 7 vene lennukit tunnis. Vene lasvastik kasvas Vahemerel mõisi lõpu) 30 protsentsiline, ulatudes nüüd juba 60 laevale. Kuigi sõja korral see ei moodusta veel kaugeltki ohtugi vastast USA 6. laevastikule Vahemeral, tekitab lisänes Vene lasvastiku pidev suurenemine muret, kuna see ei ole rahu huvides.

Vaatlejad Lähis-Idas on arvamisel, et rakettide viimisega on Venelasuunud ühi oma suurimat õnnemängu selles piirkonnas.

Veneleaed näib olevat eesmärgiks tekitada lisraelile niivõrd suuri kaotusi õhujõudude osas, et lisrael muutub taltsamaks ja lõppeks on suunitud alistuma Egiptuse tingimustele. Kuid lisrael ei jäta neid rakette lihtsalt rõõmsasta ja siis on parastamatud kaotused ka vene meeskonna osas. See ennakonda tingib ühe rohkemate venelaste saatmist Egiptusse ja nii jatkub kogu aeg nõiaring. Sõmmusjuesse nõiaring, ütlevad vaatlejad, viis Kennedy ka USA kui ta 1962. a. saatis Vietnami lisaks 3200-le sõjalisele nõuandjale 16.000-mehelise toetava üksuse.

VENE UUED SAM-2, mida ta Egiptuses nüüd üles seab, on USA sõjalistele ekspertidele täpselt tuntud, tänu Kuubalt põgenenud ohvitseridele, kes nende osas said väljaõppe. SAM-2 on konstrueeritud eriti madalalt lendavate lennukite vastu.

Neeti suudavad tabada lennukit alates 300 jalast kuni 50.000 jalani, tulistamiskaugusega 40 milli. SAM-3 ei ole aga siiski võõtlusvõimeline USA rakett Hawkiga, mis suudab lennukut tabada isegi puiladva kõrgusel. SAM-3 meeskonda koosneb 80—100-st mehest ja sõnistel andmetel on need Egiptusesõõk venelased. Kuiagi tõlevõks on aga lubatud raketi [illegible] mehitada egiptlastega, kui [illegible] saamiseks õppe.

Sõjalisele spetsiide poolt selelatakse, et vene uued raketid ei valmistevat lisraelile siiski erilist ohtu. Kõigepealt on lisraeli võimalik erilise anti-radar rakettiga (USA Shrike) summutada SAM-3 radarid ja siis pommitada raketi baasid puruks.

Kuid lisraeli kogenud lendurid võivad teostada rünnaku ka puiladva kõrgusel, kuigi seejuures võib eeldada rohkemaid kaotusi.

VENE MÄNG LÄHIS-IDAS on rajatud peamiselt oletusele, et USA hoidub viimase piirini konfliktist N. Venega ja kannatab ära kõik "teise järgu aktsioonid" lisraeli vastu. Seejuures, kirjutavad vaatlejad Lähis-Idas, piirab Vene ülatu muljet, nagu ta ei kardaks sõjalist konflikti USA-ga.

Valke näeolemulik näide selle kohta: Vene jet-pommitaja lendas märtsi algul USA lennukikandja F. D. Roosevelti juurde ja kaktas selle ümber ja kohal provokatiivselt tiirlema. Roosevelitit saadeti F-4 Phantom venelast kõstama, Kuid selle asemel, et lahkuda, lähenes vene pommilennuk USA lennukile niivõrd ligidale, et rõivas tõivaga selle saba. Nagu ütle kombel jäi tõsisem kokkupõrge ära.

Londoni arvamusel Vene püüdluste kohta Lähis-Idas: Kui Venes kavatseb asendada läänerikkide mõju Lähis-Idas, siis seni pole ta seiel alal erilisi tulemusi saavutanud. Araabia riigid kaastavad mõeldeti küll Vene relvaabi, kuid ei soovi midagi tegemist teha nüüt vene majandiise või kulturiiga. Kuigi Egiptuses on juba palju venelasi, ei õpi seal kregi vene keelt. Venelased on pöördnud juba alates 1921. aastast maada Lähis-Ida ona mõju alla, kuid nad ei suuda inglaste ja prantslaste kunagist tõlevõmu teenäiseelt taigi ile võita.

NOORTE SUUSAPÄEVADE auhinnasaajad Veskijärvel 7. märtsil. (NL-foto Aare Seemre)

Kreml alustab võitlust antikommunismi vastu

Moskva uues kavas esineb nüüd ka võitlus antikommunismi vastu. See olevat "leiutis" Lenini 100. sünni-aastapäeva tähistamiseks ja Lenini ideede realiseerimiseks. Selle uue "doktriini" rakendamise esimeks sammuks oli "teaduslik" konverents antikommunismi üle, mis korraldati veebruaris 1970 Moskvas.

Sellest konverentsist osavõtjad oli umbes 2000. Konverentsi avas Nõuk. Liidu Teaduste Akadeemia presidendi asetäitja Aleksander Rumjantsbew ja põhiõeteastiõega esinesid kaks KP keskkomitee juhtivat sekretäri — Pjotr Demischew ja Boris Ponomarjew.

Demisewi ja Ponomarjewi referaadid koonitasid, et Nõuk. Liidu KP nõuab nüüd oma viiendalt kolonnilt otsustavat võitlust antikommunismi vastu. Seda nõuet toetasid ka kõik sõnavõtjad, arvult 60, ka tembeldasid antikommunismi kõige ohtlikumaks "revolutsionäärse arengu" vaenlaseks. Ka süüdistatasid nad antikommunismi "ideoloogilisi keskusi" katses — lõhestada kommunistlik maailmaliikumine ja kasitada konvenimi peolt "vahestatud" Ida- Euroopa rahvad oma kaitsja, Nõuk. Liidu vastu.

Eiti terava tooni omas Ponomarjewi referaat, milles Ponomarjew ründas läänedemokraatiate kiivat ja hinnal, et teiseta antinõukogudeiku poliitika ta tembeldas ka antikommunismiks ja reeturlikuks "chismatismiks".

Ponomarjewi teooria kohaselt antikommunism on antisovjetism ja antikommunistlik hoiak nõukogudevastulik propaganda. Ka heitis ta kõik ühte kattasse : sotsiaaldemokraadid ja mittekommunistlikud "reaktsionäärsed" ametiühingud ning uus-vasakjõuse kuuluvad oltra-revolutsionäärid ja pseudorevolutsionäärid. Nende hulka kuulvaks ta luges ka kõik trotskistid, maoistid, anarhistid ja sõnidikalistid.

Tshehhoslovakkia reform-kommunismi tembeldas nii Ponomarjew kui ka Tshehhoslovakkia delegatsiooni juht Eojtik antikommunistliku propaganda tulemuseks. Vene imperialismi ikkest vabanemise, püüu luges Ponomarjew sõdanlikust dekadentsiist" pärinevaks igandiks, millede "likvideerimiskes tuleb kõigi vahedite abil eriti energiliselt võidelda.

Ühtsi seiesis Ponomarjew, et antikommunism olevat "kuurimaks tõkeeks teel edule" ja taktisavat ka arengumaade majanduslikkü vabanemist. Lõksaks olevat antikommunismi imperialismi tähtsaim ideoloogiline ja poliitiline reiv, mida kasutatavat ükskõite rahvaste rahvusliikre hurvid paralüseerimiseks.

Naeruväärne on ka see Ponomarjewi väide, et kommunistlike maade majandusliku mahtjäämuse põhjustavat (i mõite sisteemi saamatus vaid) antikommunistlik propaganda. Samuti on see naeruväärne, et Nõuk. Liit maailma suurima kolonialmaana tembeldab endiseid rahvaste ja nende rahvuskujuj iseseiseiv ühtejaks, ning sedasamsi, ajal, kui Nõuk. Liit ise rõõvis 57 rahvuseli ülelikult nende iseseisvuse ja rippumatuse ning kui Ida-Euroopa vahad rahvad allutsi veneiaste brutaiseile vägivõiale.

Võitlus antikommunismi vastu on nüüd uus Moskvast juhitav õõnsiiv, mille rünnakud (vastavalt Demischewi ja Ponomarjewi referaadidele) toimuvad kolmes suunas: uus, rahvusliku haiaku ja sotsiaalsõõnsiivrrata vastu. Rünnakuks võidavat ühes kasutada kõiki Komintern ajast tuttaveid vahendeid. Seega siis la-

Skautlikud kirjamargid

Postimuuseum Stockholmis korraldas äja näituse skautlikud kirjamarkidest kogu maailma. Esitatud olid eesnajoones gõteborglase Harald Thoursie kogud ja kasserraldajaks muuseumile olid rootsi skautlikud organisatsioonid. Avamisel tarvitati kirjade tembeldamiseks eriimsplit, millele oli märgitud "Scouting" ja käsi skauditervitusega.

Puhtakujulisi skautluse teemaiisi kirjamarke on teatavasti välja antud maades, kus on olnud jamboree, maailmalaagrid. Suur osa marke on ¡.ga kaudselt soetud skautlusega. Näit. on USA postmarkidel leiduvad astronaudid kõik kuuluvad skautlikku liikumise. Paljudes laagries on kasutatud filatelistlikke eripostmarke (agamat tõõbust kui see oli Stockholmi Kalevi lipkonna jaoabell võimaldatud Postivalitsuse poolt), on välja antud ka rohkesti mittesemotlikke "laagripostmarke".

Võib mõelda, et skautlased olid vähemalt kõik Rootsis eesti aja juhee laagrite ja juubelite puhul valmistatud eriteemplid, samuti eesti skautluse mitmesugused propagandamargid.

Akad. eksamid

STOCKHOLMI ülikooli lõpetas filkand. setmega Tõn Parro Stockholmist.

● **Ameitilesanneteo kõis Montevideo elanev ing. F. Kenner Kangilas, külastades Tsellosi, Brasiiliat ja Jaapanit. Tagasiteel läbisas ka Euroopa.**

gundamisest ja lõhestamisest ning hõimu ja hõrma levitamisest eesti üüsilise likvideerimiseni, sest kõik see kuulub kommunismi kui ideoloogia rõõtsemi elemente.

NOORTELEHT

NL *11. aprillil 1970*

NOORTEKURSUSED

Tänu selele, et riigivõim on positiivsemalt suhtuma hakanud eestlaste noortetöösse, mis avaldus juba noorteinstruktorite ametisse seadmise võimaldamisega, on viimasel ajal elavamaks muutunud noortekirtluste korraldamine. Alles äsja käis Osakond Norras Rjukanis talvistel õppepäevadel, otsekohe peale selle sõitis teine noortegrupp Hollandisse, kus toimus eestlaste "rahvusvaheline" noortekursus osavõtjatega peale Rootsi ka USA-st, Inglismaalt, Hollandilt ja Saksamaalt. Suvel seisab ees noortejuhtide kursus Gotlandis, populaarne eesti rahvatilkool Gimos ning asta suursündmus — eesti skautlike noorte maailmalaager Saksamaal ning sellele lisanduvad reisid ja külastused, mis otseselt hõlmavad ka Rootsi. Noortekursuste valimisele paigutatuna on tõstnud huvi ja nii Rjukania kui Kla Oldebroekis oli soovijaid rohkem kui suudeti vastu võtta.

Noortekursused aitavad aktiviseerida ka neid noori, kes ühel või teisel põhjusel ei ole senini kuulunud eesti noortetöösse, näiteks eskuatluse-gaidluse ja ühiõpilaskondadesse-ühiõpilasorganisatsioonidesse. Sattudes kokku suurema hulga eakaaslastega-noortega, tunnetavad nad seega esmakordselt, kui tore on olla eesti kambas, mis oma meelesuselt võibolla mitmeti erineb nendest kampadest, mis teklivad rootsi nooruse hulgas. See "eesti pool", mis paljudele ei ole olnud muusi kui teadvuse sisnnipärast, hakkab kursustel kujunema ja emandama sisu.

Nagu nähtub kogemustest, tuntakse huvi eitekannete vastu, mis valgustavad seda "eesti pool", s.o. Eestit, tema rahvast, tema minevikku, oleviku, geograafiat, kulttuuri, saavutusi ja eesti rahvast tahanud saatust, mis annab tausta selele, miks just noorteli ondatakse panust oma rahva ja maa tuleviku pärast. sama entusiasmeerivat kui selle ja teiste maade noorusele on probleemid Aasias, Aafrikas jne. — proobleemid, mis on palju kaugemad. Meil, eestlastel on oma problleem olemas, põhjus, miks tuleb aktiivne olla. Nagu sageli selgub diskussioonidel ja noorte sõnavõtulstest, on teadmised just Eesti ja Balitikumi kohta ebatäielikud, tingituna siinse kooli suhteliselt tagasihoidlikust valgustusest nende lähimate naabrite saatuse kohta, mõnikord aga koguni vildakad, sest koolid on esitatud Eestit ja Baltikumi asastanud okupantide "ajalooversioonil". Oleks võibolla põhjendatud hoortada noortega kaavisi stensiloritud kompendium nendest teadmistest, mis on aluseks igasugusele huvile ja teadlikkusele Eesti ja Balti saatuse ja arengust. Ajal, mil idast pagulust üle külvatakse moonutatud ajalookirjutusega eriti iseseisvuse kohta, oleks kohane tutvustada noori sellega, milline oli õieti see iseseisvus tegelikult ja milline oli Eesti areng võrreldes kultuurmaadega läänes, näit. Rootsiga samal ajal ja kuhu vaba areng oleks võinud viia.

Mis emakeelde puutub, siis on oluline just selle populariseerimine omavahelise keelena, mis kergendaks oskuse laiendamisi, eriti aga lugemiseni jõudmist. Populariseerimine eeldab aga aine elavat ja noortekohast esitamist, eelkõige aga noorte endi tahet tõlendada oma oeksusi ja teadmisi ning seda keelt kõnelda. Kodunt saadud keel on sageli väikese sõnavaraga ja kui läheb komplitseeritumaks diskussioonika jään puudu sõnadest. Kuid just diskussioonidest, laulmisest-lugemisest jne. tulch juurde uusi sõnu.

Majanduslike võimaluste avardumine noortekursusteks annab uusi ja senisest intensiivsemaid võimalusi eesti noorte kohtamiseks ja oma teadmiste täiendamiseks, eriti mis puutub aktuaalseisse küsimustesse suhtes eestlusega kogu maailmas ja iseäratud kodumaal. Kasutagem neid võimalusi ja senistel kogemustel on kindel, et keegi ei kahetse.

Pr. Vilma Saidlo-Belinfante oli ka seekord kursuse hoolitsevaks "emaks". Pildil on ta tähavõitlejänkuga, mis tuli bussiga Rootsi kaasa mälestuseks, koidas lihavõtteõhtul Hollandis kogu kursus mune värvis . . .

KALASIKUTAMINE METSAKODU VETES

Kuigi kevadeilm pühapäeval pisut mossitas — vist oli ta väsinud pööripäeva rikkalikust pakesepaistest — oli kalapiiidjad ja spordisõprad Metsakodusse kogunend igast ilmakaarest: päälle västergötalaste/göteborglaste oli tallharjapeo örebro saatnud esindajadid, ainult jönköpinglased olid oma maakonna laisaks jätnud. Ja pötykondade poolest oli nagu Vabadussõda: lapselapsed, lapsed ja vanemad. Ka kõige väiksemaid võis koguni näha usinasti jääaugul sikutamas! (Margus Baumann).

Et püütavaks kalaks on päämiselt ahven, siis on kalasaak olenev ahvena tujust, mis omakord on olenev tema hinnisest õhupõiest ja see jälle õhurõhu muutumiseet: kui õhurõhk langeb, siis on ahven enamasti jonni täis, paneb end vastu põhja ja ei näe ega kuule ka kõige elavamat sõõta.

Katsepüügil eelneval pööripäeval sai kalasturingi esimees napi tunni jooksul neli ahvenat ja ühe haugi. Pühapäeval aga oild ahvenad virlad näkkama. Resultaat kujunes siiski paremaks kui eelmisel aastal. Võistjaks tuli kalastusringi juhataja (puhas sohk ja kõrvalning) vile ahvenaga ja teiseks jäi eelmise aasta võitja Jüri von Baumann ühe umbes 3/4 kilose hauniga. Tuju oli kõigil hea ja värske õhk pani kõhu varsti nurru löima.

Et alalist perevaiste puudust vältida, oli eine korraldatud moodsas stiilis: pappsöögінõud ja isteeenindus. Pakuti oma käega restil küpsetatud riimi, või vorste eesti leivaga ja salatiks hapukapsaid. Hiljem kohe ja kringel. Oli hubane sooja lokke ümber eesti meeles ja vaimus.

Õenne algavat lumesadu — sealt siis tuligi see ahvemate halb tujul — tuli jahkumine. Metsakodu jäi jälle üksinda oma kevadeootu — sest ärevil neljapäigsete, suleliste ja vesilised seltsi. Aga mitte kauaks, sest juba varsti algab eesti noorte suvehooaeg siin metsapõues. Siis on kõla ja kära et küll saab!

IK. FALKÖPING

■ **KÄBI LARETEI** musitseeris klaveril ja vestles muusikast Stockholmi Osakonna rahvale Kunstiklubi lokaalides Norrmalmstorgi juures. Kontakt oli priima ja huvi suur.

■ **NOORSOOTÖÖ RADADEL**, kiisraamat, mille on koostanud Eesti Skautide Liidu Keskbüroo peasekretär Herbert Michelson, hiilines ihumisega halgestumiste tõttu trükikojas. Raamat on nüüd valminud.

nana. Ja tore oli tuttavaks saada, teadmisi täiendada ning omandada. Nii et äraõõdud "hollandlastest", "saksalastest", "inglasest" ja "ameerikalastest" ahkudes oli nagu kripeldus südames. Millal jälle näeme? Võibolla maailmalaagris suvel.

Viie maa eesti noortejuhid kohtasid Hollandi-kursusel

Ühetesitkümnendat korda oli eesti noortejuhid mitmetest maadest külalisiks Hollandis Oldebroeki rotaryklubil, millne on oma sõidameasjaks tehinud eesti noortetöö tnetamise. Seekord kogunes osavõtjad viiest riigist — Rootsist tuli enim, terve busstiais 47 inimesega, Saksamaalt 3, Hollandist 2, Inglismaalt 1 ja USA-st 1. Kokku viibis Oldebroeki kursusel seega 54 eestlast. Ei tarvitse mainida, et kursus äratas ka Hollandi eestlaskonna suuri huvi ja peale pr. Vilma Belinfante Saidlo, kes juba aastaid on olnud kursuse "hea vaim", ja kohapealne korraldaja (seekord K'oes agara poja Peeter Belinfantega), võisid kursuslased tutvuda ka teiste Hollandi-eestlastega, kes kursusi külastasid vid tingõõdu-hussi juurde tulid.

Nagu märgitud, olid kursuslased Oldebroeki Rotary klubi külalisiks ja kutse oli ka seekord vahendatud pr. Vilma Belinfante-Saidlo läbi, kes on Hollandi Eesti Seltsi kauasegseks esimeheks. Pr. Belinfante on peale mitmesuguste eesti kursuste korraldamise organiseerinud ka kultuurilisi ürituisi, kontserte nimekate eesti solistidega jne., samal ajal aga agaralt Hollandi avalikkuses tutvustades Eestit ja eestlaste probleemi. Käesoleval kursusel oli ta ahiesimeheks koos noortejuhi Ants Luikiga Saksamaalt, kuna esimehek oli Eesti Komitee abiesimees Heinrich Mark.

Osavõtjad Rootsist sõitsid Hollandisse busside, kuejuures reisijuhiks ja kursuse tehnilseks korraldajaks oli noorteinstruktor Richard Norvell. Ühendatuses kursusega toimusid ekskursioonid Amsterdami, Haagi, Scheveningeni suplerande, tulpide kasvanduse Keukenhofi ja Hilversumi ümbrusse.

Kursus toimus Utrechti linnale kuuluvas internaatkoolis, mis asub Oldebroeki lähedal kesk rahulikku metsa, mis oli väga sobiveks kursuse kohaks. Kursuse ametlik avamine toimus 23. märtsi õhtul.

Oldebroeki Rotary Klubi esimees dir. Offringa tervitas kursuslasi ja avaldas suurt rõõmu, et nilpaju eesti noori oli Hollandisse sõitnud. Kursuse juhataja H. Mark tänas sõnavõtjate ja Eesti Komitee nimel Oldebroeki Rotary Klubi suurejoonelise külaskutse eest. Kursuslased laulsid eesti laule.

Kursuse avaloengul pr. Vilma Belinfante-Saidlo andis ülevaate Hollandi maast ja rahvast, selle ajaloost, poliitikast ja Hollandi eestlastest. Teise kursuse päeva õhtul esitas Rotary Klubi Välisuhete komisjoni esimees Herman de Graaf väga huvitavaid filme Hollandi elust, vaatamisväärsustest ja Hollandi maalimaksu'saat kunstist. Õpetaja Richard Norvell esitas loengutseeria eesti ajalost ja advokaat Heinrich Mark käsitles Eesti okupeerimist Nõukogude Liidu poolt ja Eesti praegust juridilist staatust. Kirjanik Helmi Mäelo andis ünsa põhjaliku ülevaate alkoholi ja narkootika probleemidest Rootsis ning teisen loengus vaatles nelja eesti naisluuletaja — Lydia Koidula, Anna Haava, Marie Underi ja Betti Alveri loomingut.

Peatoimetaja Juhan Kokle rääkis avaliku arvamise kujundamisest ja ajakirjandusest, peatudes üksiksajalikumalt eesti ajakirjanduse juures. Fil. kand. Aarand Roos tutvustas kolme tunni jooksul kursuslastele eesti keelt teemal "Eesti keele ilu, rikkus ja surm". Jur. stud. Ants Luik kõneles noortetööst Aafrikas ja skautide sõuriõuargist Saksamaal, illustreerides oma ettekandeid valgusplitidega. Eatraadidebati korras anti ülevaade eesti noortetööst eri maades. Esimesid Ants Luik (Saksamaa), Anu Parming (USA), Toomas Ojasoo (Inglismaa), Peeter Belinfante (Hollandi) ning Toomas Jürisoo ja Anu Blunt (Rootsi).

Heldur Joa õpetas rahvatantse.Aho Rebas eesti laule ja Anu Blunt sporddimänge.

Pikem arutluskoosolek Noortesõrutiikter E. Norvelli juhtimisel käsitles tulevaid aastal Rootsis korraldada kavatsetavate noortepäevade kava.

Neljapäeval toimus Oldebroeki Rotary Klubi ja kursuslaste ühine lõuna, millele järgnes pr. V. Belinfante-Saidlo ettekanne pigenikke integratsioonist ja assimilatsioonist.

Laupäeva õhtuks olid kursuslased kutsutud Rotary Klubi külalistena ühisele peole, mis kujunes väga meeleolurikkaks ja tujukõllaseks. Külalisi tervitas Rotary Klubi esimees dir. Offringa. Selle järele andis Ants Luik lühikese ülevaate hollandlastele eesti noortetööst.

Kursuse juhataja H. Mark tänas Oldebroeki Rotary Klubi käesoleva aasta kursuse eest ja jagas koos pr. V. Belinfantega kinke ka Klubi juhtivatele isikutele, internaadi peremehele ja perenaisele ning orkestrantidele. Peale oli kohale sõõtnud ka Rotary Klubi kuberner, kes tervitas kursuslasi ja avaldas kiitust Oldebroeki Rotary Klubile selline erakorralise üritluse teostamise eest. Ka kuberneriile anti H. Marga poolt kingake Arvo Mägi ingliskeelne ülevaade eesti kirjandusest ja prous sai kimbu lilli. Kursuslased esitasid peol eesti rahvatantse ja eesti laule.

Eesti noortejuhtide kursus Hollandis leidis tähelepanu ka Hollandi avalikkuse poolt. Hollandi suurima ajalehe reporter tegi intervjuusid terve rea kursuslastega ja kursuse juhatusega. Kursuslased Rootsist tõõd tagasisõidul lühikese peatuse Hamburgis ja 31. märtsil jõuti kavakohaselt Rootsi tagasi, et asuda kasutama kursusel õpitut tegelikus noortetöös.

Reisi- ja kursusemärkmeid

Ühes paadis pidavat inimesed üht just tunnetama eriti hästi. Öeldakse ju, et "oleme ühes paadis". Kuid see käib väga hästi ka ühes bussis, eriti kui see buss sõidab üle Euroopa kontinendi. Ja see 'oleme-ühes-paadis" tunne tekkis ka kõigil neil, kes Eesti Komitee eest rullusid bussiga Hollandi poole, seda enam, et ühtu ja sõ veeldi tõelisel paadil, õigemini parvlaeval Halsingborgi-Travemünde vahel. Laulu, naljа, head tuju — ja unustatud paise, mis välisreisidel alati kipuvad kummitama.

"Rootslased", s.t. eesti noored Rootsist saabusid nii Hollandi pijrile juba ühise perena ja nii näis neid võtvat ka uhkes kuningliikus adjudandimundris passipolitseinik, kes passidega nii kauaks ära kadus, kuni saabused pijrisõõdikas, piiripoes ja piiripangas oma esimesi muljeid kogusid. Meid oli mitte ainult Stockholmist — buss ise bussijuhiga ja resijuhi Riks Norvellga ja tema abikaasaga saabusid Uppsalast, teel tulid peale reisijaid veel Norrköpingist, Eskilstunast, Huskvarnast, Boråsist ja Göteborgist, neist Aho Revas otse tuli s Rjukani kursuselt Norras. Aga Hollandis oild kõik juba tuttavad ja ühine pere.

Hollandis on vähe metsa, palju jõusikut, veel rohkem soomaad, mis kõikjal on läbi põimitud kanalitega, mille ääres keerleb tuulikuid vee pumpamiseks ning mida mööda toimuvad paljud transpordid. Kuid me sattusime metsa. Oldebroek on väike linn tiiek maad Amsterdamist põhjapool, Zwolle lähedal. Ja Oldebroeki "B-kontrum", mis õieti kuulub Utrechti linnale, olles selle noorte suvikodu, asub linnasärase liivapinnasega männikus. Mõõne asutus, mänguväljakuga ja erihoonega audiitoorumiks, kus on vägagi kohane kursusi pidada. Hollandi toitumisviis kuue söömakorraga oli pisut harjumatu, ka kõhtudele, kaugeltki mitte aga "kanaarialikus" mõistes. Vastupidiselt, väljaskäimine kippus lõppema.

Vilma Belinfante ja Peeter Belinfante, kaks entusiasti, tegid kõik, et külalised tunneksid end hästi. Peeter oma autoga aiva lendas külade ja linnade vahel asju korraldades ja toimetades.

Mis puutub leenguteese ja tõõsse, siis kuluisid need marjaks ära päevi sisustamisel. Et nende vastu huvi oli, näitasid tekkivad diskussioonid, kus koed tegemist oli "panelitega", teinekord vastavate "tarkadega" laua taga. Kuidas oli see või teine asi Eestis, kuidas see on praegu, kuidas on emakeeles see ja teine ning Vietnamisti tuli puudutada seoses Eesti ja Balti küsimusega. Kui mõnel küsimisel emakeele sõnatagavara ei jätkunud, siis kordas ta seda mõnes teises keeles ja kui vastus tuli, siis oild vastavad terminid juba olemas edasipidiseks. Aarand Roos oskas emakeele küsimusi serveerida põnevalt. Elavat huvi äratasid ka kaasaja mitmesugused problleemid.

Donnatorid, kohaliku Rotary liikmed, olid mõnused mehed. Sõime koos einet, vahetasime mõtteid ja mõned neist olid kaasas ka bussireisidel Amsterdami, Haagi ja maakuivatusaladele. Vastuvõtjad rõhutasid, et ka edaspidi on eesti noored teretulnud nende juurde.

Holland oli ebasõbraliku tuulega. See piltsutab Põhjamere suunast ja tungib nagu läbi lidi. Tundsime seda Amsterdamis ning ringreisil, eriti miniatüürlinnas Maturodam, Haagi suvituslinnas Scheweningenis, oild lained kolksksahallid ja vahupäised, sootuks teistmoodi, kui Haagi kuulsas "Panoramas", kus mineviku Scheweningeni näidatekse gigantsel 120 meetri pikkusel ja 14 meetri kõrgusel maalil, mis on erlehituses üles seatud istlindrima, mille keskel asuvast vaatepunktist jääb mulje, et oled tegelikus loodluses — kleaskatus võimaldab loomuliku valguse liikumise. Aga küllap Scheweningen võib olla ka sõbralik ja suvine.

*

Oldebroekis aga olime "Eestis", sest real olime meie ise — mitmest ilmakaarest, ent siiski ühe ühiskonna. Ja tore oli tuttavaks saada, teadmisi täiendada ning omandada. Nii et äraõõdud "hollandlastest", "saksalastest", "inglasest" ja "ameerikalastest" ahkudes oli nagu kripeldus südames. Millal jälle näeme? Võibolla maailmalaagris suvel.

Üksikute maade esindajad panelidiskussioonil eesti noorte probleemidest mitmes ilmakaares Riks Norvelli juhtimisel. Vasakult Toomas Ojasoo (Inglismaa), Toomas Jürisoo (Rootsi), Anu Blunt (Rootsi), Richard Norvell (Rootsi), Anu Parming (USA), Ants Luik (Saksamaa) ja Peeter Belinfante (Holland).

Mida ütlesid noored ise

Oldebroeki eesti noortekursusel Hollandis tegi Ameerika Häälreportaažhi, m.h. intervjueerides kursuse juhatajat H. Marki, abijuhatajaid pr. Vilma Belinfantet ja Ants Luike, samuti reisijuhti Richard Norvelli. Küsitleti ka mõningaid noorte esindajaid. Toome nende vastused:

Anu Parming, 23, Ühendriigid: — Leian, et noorte eestlaste kontaktid maade ja kontinentide vahel on olulised. Ma ise olen käimud mitmetes maades ja viibinud seal mõnda aega — Soomes, Rootsis ja tööan praegu ajutiselt Saksamaal Freiburgis. Kõikjal olen otsinud üles eestlased. Ja kogen, et eesti keel on võimeks kontaktile eesti noortega. Piiüan nii sageli, kui see osutub võimalikuks, ma võtta eesti noorte kogunemistest.

Reporter küsis, kas ta saab just eestlasena kiiresti kontakti teiste eesti noortega. Anu vastas:

See on loomulik, sest kuigi olen USA kodanik, tunnen end siiski eestlasena. Ma usun, et ka teiste maade noored eestlased tunnevad samuti.

Taisto Maanildi, 23, Rootsi: — Tuleb eesti kodust ja käisin eesti koolis. Suvetoil olin kasvandik eesti laste suvikoludes. Nii olen eesti noorte kampa kuulunud maast madalast. Hiljem olin suvikoludes abipersonalika ja kasvatajaks. Mõõdunud aastal olin Gotlandi eesti suvikodu Ojamaa juhatajaks.

Olen ise suhtunud eesti noorte tegevusse positiivselt ja seda teevad ka kõik teised. Sellepärast on rõõm noorte hulgas olla ja nende tegevust juhtida. Olen oma õpingud suunanud pedagoogilisele tegevusele ning loodan seda tulevikus rakendada ka eesti poolel.

Parimad "lausujad"

Emakeele arendamiseks korraldab New Yorgi Eesti täienduskool "lausumise", s.o. deklameerimise võistlusi oma õpilastele, mis arendab diktsioon, keelekõla ja rikastab osavõtjate sõnavara. Võistlus toimus tänavu kolmandat korda ja publiku ees New Yorgi Eesti Majas.

Esimesena esines I rühma (2. ja 3. kl.) finalist Minika Kallas (3. kl.), kandes ette "Kiiga, kaega" ("Teisena keskmise rühma (4. ja 5. kl.) võitja Eric Pallop (4. kl.), deklameerides "Juku otsib ametit" ja "Ussutamas". III rühma (6. ja 7. kl.) parim Heidi Männik (6. kl.) kandis ette luuletuse "Distsipliin" ja katkendi Tootsi lugudest.

Kõik kolm finalisti oild tulnud esikohale oma klassis ja klasside vahelisel eelvõistlusel. Eelvõistluse zhiriisse kuulus täienduskooli õppenõukogu ja teenelne näitekunstnik Ferdinand Pettai.

Kolm võistlejat kõitsid kuulajaskonna tähelepanu hästi esitatud paladega. Kuulajaskond oleks nautinud veel rohkemate õpilaste ettekandeid. Zhüriil, mille koosseisu kuuluisid Aale Oengo-Kingo, Velli Kerjan, Hilje Meelak, Lia Räähu, Kadi Tekkel, Lydia Vahter, Viktor Kurikas ja Lembit Savi oli üsna raskes olukorras. Kõigi kolme võistleja tase oli hea ning selleks lisandus veel suur vanusevahe võistleva 3., 4. ja 6. kl. õpilase vahel. Mitmed zhüriil liikmed jäid koguni erapooletuks. Pärast nõudmisi teatas zhüriit esimees V. Kurikas otsuse: I suhind — Heidi Männik, II— Eric Pallop ja III — Monika Kallas.

Kohalik elu

NORRKÖPING

Skautide-gaidide pidu

Norrköpingi skautlik noorus ja Skaudisõprade Selts korraldavad Jüripäeva peo laupäeval, 18. aprillil kl. 18.30 Hemgården saalis.

Kavas on piidiõk skautlik koondus seoses gaidlieu 50-aasta juubeliga ja Sild kodumaale. Kirevas kavas pakub külakosti end. Norrköpingi hundu bariton Andreas Kukk ja loodetavasti ka Kaesari rahvatantsurühm.

STOCKHOLM

Samaritide aastakoosolek

E.P.R. Samaritide Sõprade Ringi aastakoosolek peetakse pühapäeval, 3. mail kell 16 Jakobi kiriku kogudusesaalis, Jakobsgatan 2.

Koosolekul jutustab Marie Kopperman oma läbelamustest küüditatuna Siberis. Ringi juhatus esitab arusandeid ja tulevaid kavasid. Liikmed ja külalised on teretulnud. Kohvilauaat osavõtt 3:-.

JUHATUS

STOCKHOLM

E. Ohvitseride Kogu koosvõibimine

E. Ohvitseride Kogu koosvõibimine toimub reedel, 17. aprillil kell. 18 Eesti Majas. Kõneleb Vello Salo teemal "Vatikan — Kreml". Osavõtust palutakse teatada kuni 15. aprillini tel. 51 55 33. Kohvilauaat osavõtt 10:-.

ESIMEES

BORAS

ERF peakoosolek

ERF Borási osakonna peakoosolek peetakse teisipäeval, 14. aprillil algusega kl. 19.00 Fristadsgården 73 C avakohane pavekorraga. Kõik liikmed teretulnud.

JUHATUS

Pärnu lipkonna juubel

Pärnu lipkond Borásis pühitseb oma 25 a. juubelit laupäeval, 18. aprillil kl. 16.00 aktusega ja sellele järgneva koosvõibimisega. Einelaud, tants. Kokkutulek leiab aset KFUM Sjöbo ruumes, Fristadsvägen 104, siisekäik põiktänava kaudu maja tagaküljelt. Kõik noored ja noortesõbrad lähedalt ja kaugelt südamest teretulnud.

LIPK. JUHTKOGU

■ **KIRJANDIVÕISTLUSE** korraldas Inglismaa Eestlaste Ühingu kultuurtoimkond. Auhinnati kahekss kirjandit — 15 aastaste ja vanemate rühmas Enc-Liis Kõrves ("Bradfordi sidalinnas tõlvel"), 12—14-aastaste rühmas Matti Unnuk ("Juhan") Bradfordist ja Anik Angerjas ("Sõgiatanist") Leicesterist, Allan Unnuk ("Kangelane") Bradfordist ja Peter-Hans Kull ("Suvepuhkusel"), 8—11 aastaste rühmas Katrin Reinran ("Minu neljajalgne sõber") autor on sinnult 6 (!) aastane, Pille Läänemägi ("Kiri jõuluvanale") ja Carmen Läänemägi ("Minu neljajalgne sõber"), ka siin autor 6-aastane.

■ **NOORTEKURSUS GOTLANDIL** toimub 16-23. juunini.

†

Kaussegset sõpra

Arseni Kukk'e

mälestab

GEORG SANDER

perekonnaga

†

Mälestame kurbuses sõpra ja kohusetruud klubilliget

Ernst Munak'it

SÕDERTALJE EESTI LASKESPORDI KLUBI

†

Meie väga armas ema ja vanaema

Lydia Schönberg

* 10. 11. 1883 Paides
† 18. 3. 1970 Torontos

Mälestavad tänumeeles ja sügavas leinas

TUTAR HELLA
perekonnaga Rootsis

TUTAR ASTA
perekonnaga Kanadas

POEG FELIKS
perekonnaga Eestis

Kuldrannake, on jõudnud laev su kaldale . . .

Maetud 21. märtsil Forest Lawn Memorial Gardens kalmistule Londonis, Kanadas.